

אמנות הלחימה של הצבא הסובייטי

הם כנראה, ברובם הגדול, מן התקופה האחרונה, ומראים רק את התוצאה, את הצבא המנצח, בה בשעה שכלו להיות מענינות ומאלפות לא פחות מזה גם תמונות אשר תראינה, אחת מול רעותה, את דרגות ההתקדמות שחלו בהקמת הגוף האדיר הזה. כי דוקא התקדמות זו, ההשגחה הבלתי-פוסקת של הכוח הצבאי, היא-היא המעשה הגדול, והיא שעמדה לה לבריית-המועצות ואיפשרה לה לנצח. גדולתו של הצבא-האדום מתבטאת אולי במהלומות שספג מכלי שתפוררנה אותו, עוד יותר מאשר בנצחונותיו בשנים שלאחר-כך.

יוצאת מן הכלל בנידון זה היא אולי הדיאגרמה המראה את ההתפתחות בריכוז האש הארטילרית בצבא-האדום; מ-45 תותחים על ק"מ אחד של חזית בראשית 1942 ועד ל-228 באוגוסט 1944. ואכן, כל מבקר בתערוכה נמשך מיד לטבלה זו. אך, כאמור, זהו מעין יוצא מן הכלל בתערוכה זו, אשר אינו יכול לפצות בשלמות על העדר המספרים המדגימים והמאלפים מעין אלה, ועוד יותר את העדר התמונות מן התקופות השונות, אשר יראו את העמידה — ותהליך ההתגברות ההדרגתית — של הצבא הסובייטי. אכן, לוח יפה הוא הלוח המראה את צליחת-הנהרות הקרבית ע"י הצבא-האדום. למעשה, היו אלה

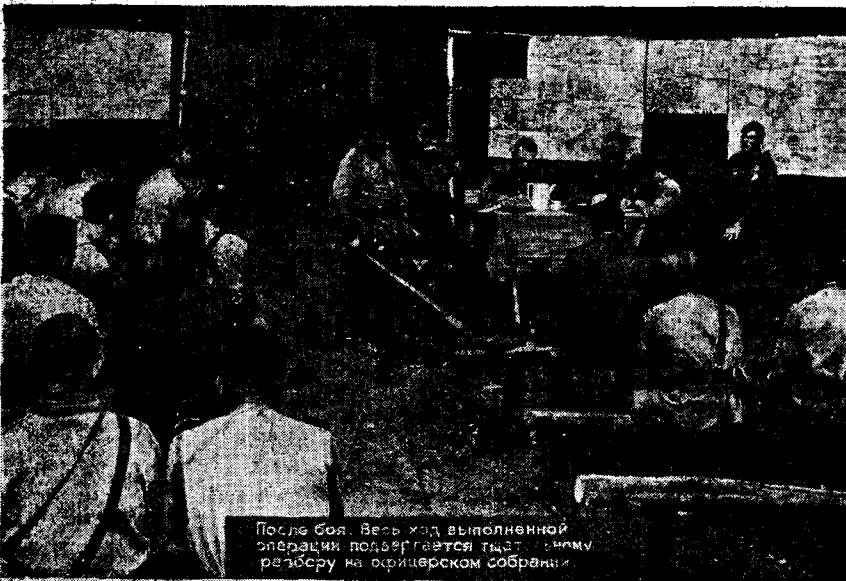
ההתרשמות הראשונה שמקבל המבקר בתערוכת „אמנות-הלחימה של הצבא הסובייטי“ היא של כוח; כוח צבאי, מלא הכרת ערך עצמו, צבא הגא על עברו ועל מפעליו. אם כי ברור לגמרי, שתערוכה זו היא תעמולתית בעיקרה, הרי התעמולה כאן איננה, בעצם, כלל לצבא בתור שכזה, לכוח הלוחם — שהוא, למעשה נושא התערוכה — אלא יותר לעצם נצחונה של בריית-המועצות, להדיפת הפולש הזר. הצבא האדום אינו זקוק, כנראה, לפרסומת, ויתכן גם שבמת תערוכה זו — הצרה יחסית — לא הספיקה להצגתו כראוי; ומשום כך, די לו בצילומים מספר היוצרים את רושם כוחו הגדול, אם גם אינם משקפים את התמונה המלאה של כוח זה.

החסר העיקרי בתערוכה הם שלבי ההתפתחות, ומצביי-הבינים, אותם עבר הצבא הסובייטי טראשית מלחמתו, ב-1941, ועד שהצליח להכות ולגרש — ולמגר כליל — את הפולש הנאצי בשנות 1944-1945. אינך רואה את התפתחות של הצבא בארבע השנים הגורליות האלה — התפתחות באנשי, בנשק, בציוד ובארגון. הצילומים המוצגים

נתקיימה באולם חוג „הבימה“, בתל-אביב, באפריל 1949.

גבורה צבאית של אומה על פני דורות: מערך תמונות — מהנסיכים-מצביאים של המאה ה-13 — הי"ד דרך הגנרלים והאדמירלים של המאות הי"ח והי"ט, אל מפקדי הצבא האדום וראשי הפרטיזונים של מלחמת האזרחים 1917-1920, ומצבת מינין ופוז'יסקי במרכזם — המסמלת את שלשלת גילווייה של מסורת הגבורה ויכולת צבאית. דוגמה מאלפת לחינוך לגבורה אקטואלית בדרך של יניקה ממקורות העבר.

После боя. Весь ход выполненной операции подвергается тщательному разбору на офицерском собрании.

אחרי הקרב, כל מהלך הפעולה שבוצע נתון לניתוח קפדני באספת הקצינים

הסובייטים, אפילו שימוש נכון בפרודוקציות הצבא עוניות, למשל, שבשבוועונים רוסיים המגיעים ארצה יכול היה לאפשר עריכת תערוכה זעירה, מענינת למדי, מסוג זה.

אם ננסה לסכם, הרי התערוכה, על אף הרב שיש בה, לוקה בחוסר-שלמות. נדמה לו למסתכל, כאילו נעשתה מבלי שסומנה לה, מבעוד מועד, מג' מה הסברתית ברורה. רבות הן האפשרויות להצגת לקח מלחמתו של הצבא הסובייטי ולהבלטתו, אשר עדין לא נוצלו במסגרת תערוכה זו. אין לומר, כי כאן כבר בוטאה בשלמות אמנות הלחימה של כדית המועצות. ראוייה אמנות זו, על הישגיה המפתיעים ושלבי עליתה המאלפים, וראוייה מערכת 1941—45 האדירה, לכך כי עוד תשוב ותוצג בהזדמנות נוספת, ביתר הרחבה ותוך שימוש מלא בדרכי ההצגה, ההדגמה וההסבר אשר גובשו בבתי-ינכאת ותערוכות של צבאות ומלחמות.

נקווה, כי הזדמנות נוספת כזאת, בשביל המתעניין והמעניין הישראלי, עוד בוא תבוא.

מהמקרים היחידים הבולטים בהם הצטרך צבא מודרני לחצות נהרות רחבים כל כך, ובמספר רב כל כך, בתנאי קרב. ואמנם, התגבר הצבא הסובייטי על מכשולים אלה בהצלחה יוצאת מן הכלל וגילה וירטואוזיות רבה בצליחת „תחומים מימיים“ (לפי הביטוי הצבאי הרוסי השגור). ויש הרבה מן המאלף בשיטות בהן השתמש, מהתחבולה האישית הנועות ביותר ועד להפעלת ציוד מיכני רב וכבד. אך שוב, התמונות שבתערוכה רק מעלות מומנטים בצליחות שונות, מבלי להתעכב על ה„אמנות“ שבצליחה.

קיר מיוחד בתערוכה מוקדש להתקפות האופרטיביות הסובייטיות באזורי המערכה השונים. לכל אי-זור המפה שלו — המראה בחצים את כיווני ההתקפה. אולם מפות אלה אינן משקפות למסתכל את תכנית הקרבות הכוללת, כי התמונה שמצטיירת אינה שלמה, ואינן יודע כיצד השתלבו כל המערכות המקומיות האלה יחד.

בין השאר, חבל כי לא ניתן בתערוכה מדור של שיקוף המלחמה הגדולה בצירור ובפיסול